

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 1 Sensatie in het Nederlandse televisienieuws

1 maximumscore 3

- kwaliteitskranten/kaderkranten 1
- Uitleg
- Kwaliteitskranten besteden veel aandacht aan informatie over beleid of over berichten die relevant zijn voor beleid en politiek. Onderzoek naar de aard en inhoud van televisienieuws past daarbij, omdat het van belang is voor de berichtgeving over beleid en politiek 1
 - Het zijn dagbladen die relatief veel gelezen worden door mensen met een hoge opleiding. In deze groep zitten veel lezers die geïnteresseerd zijn in beleidsinformatie en minder in human-interest. Zij hechten waarde aan een uitgebreide en onafhankelijke nieuwsvoorziening op de televisie 1

2 maximumscore 4

twee van de volgende:

- de commentaarfunctie / opiniefunctie / opiniërende functie
 Voorbeeld van een juist antwoord is:
 Als de nieuwsrubrieken sensationeler worden dan zouden deze functies van de media onder druk komen te staan. Door verschraving van het nieuws / minder diepgaand nieuws kunnen burgers minder in aanraking komen met kritische commentaren en meningen over maatschappelijke politieke kwesties. Dit gaat ten koste van de vorming van de publieke opinie of bijdrage aan het publieke debat. Daarom is het belangrijk te onderzoeken of nieuwsrubrieken sensationeler zijn geworden. Empirische gegevens kunnen de 'ongerustheid' over sensatie in televisienieuws wel of niet aantonen.
- de controle- of waakhondfunctie
 Voorbeeld van een juist antwoord is:
 Als het nieuws meer gaat over human-interest, schandalen en incidenten/beelden of emoties dan is het de vraag of tekortkomingen in het overheidsbeleid en het niet goed functioneren van politici en gezagsdragers op een journalistiek verantwoorde manier gebracht worden. Daarom is het belangrijk te onderzoeken of nieuwsrubrieken sensationeler zijn geworden. Empirische gegevens kunnen de 'ongerustheid' over sensatie in televisienieuws wel of niet aantonen.
- de informatieve functie
 Voorbeeld van een juist antwoord is:
 Als de nieuwsrubrieken sensationeler worden, krijgen de burgers dan wel voldoende en betrouwbare informatie over het functioneren van overheid, politici, maatschappelijke organisaties, leidinggevende personen? / De kans is groot dat het nieuws meer gaat over

Vraag	Antwoord	Scores
	<p>schandalen en incidenten/beelden of emoties dan om de inhoud, achtergrond en de feiten van overheidsbeleid. Daarom is het belangrijk te onderzoeken of nieuwsrubrieken sensationeler zijn geworden. Empirische gegevens kunnen de ‘ongerustheid’ over sensatie in televisienieuws wel of niet aantonen.</p> <ul style="list-style-type: none"> – de agendafunctie / spreekbuisfunctie Voorbeeld van een juist antwoord is: Indien in televisienieuws de nadruk komt te liggen op amusement, human-interest, e.d. dan kunnen de burgers en politici minder informatie krijgen over maatschappelijke en politieke problemen / minder informatie krijgen over maatschappelijke eisen en wensen. Deze kwesties hebben dan minder kans om op de politieke agenda te komen. Daarom is het belangrijk te onderzoeken of nieuwsrubrieken sensationeler zijn geworden. Empirische gegevens kunnen de ‘ongerustheid’ over sensatie in televisienieuws wel of niet aantonen. <p>per juiste functie met juiste uitleg</p>	2
	<p><i>Opmerking</i> <i>Wanneer alleen de functie wordt genoemd, worden geen punten toegekend.</i></p>	
<p>3 maximumscore 2</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Eis van betrouwbaarheid: leveren de ‘meetinstrumenten’ bij herhaling dezelfde resultaten op? / Zouden de resultaten bij herhaling van het (op gelijke wijze uitgevoerde) onderzoek hetzelfde zijn? 1 • Citaten uit tekst 1 (één van de volgende): 1 <ul style="list-style-type: none"> – “Ik heb steekproeven genomen”, vertelt Nuijten. “Verspreid over 25 jaar hebben we dertien keer een hele week aan nieuwsitems geanalyseerd. Ik meen dat we op basis daarvan een goede indruk hebben van de inhoud van het nieuws.” (regels 61-67) – “Van tevoren getrainde derdejaars communicatiestudenten turfden daar per item welke beelden, geluiden, emoties en cameratechnieken passeerden.” (regels 69-73). 	

Vraag	Antwoord	Scores
4	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eis van validiteit of geldigheid (één van de volgende): <ul style="list-style-type: none"> – Wordt datgene waarvan het de bedoeling is dat het wordt gemeten, ook daadwerkelijk gemeten? – De onderzoeker moet duidelijk maken hoe hij het begrip (in dit geval ‘sensatie’) heeft geoperationaliseerd; dat wil zeggen: het uitwerken van het begrip in meetbare eenheden (indicatoren). – Zijn de resultaten van het onderzoek een afspiegeling van de werkelijkheid? Met andere woorden: wordt het begrip ‘sensatie’ zoals bedoeld ook feitelijk vastgesteld/gemeten? • Citaten uit tekst 1 (één van de volgende): <ul style="list-style-type: none"> – “Hij stelde zestien kenmerken op van sensatie en keek of die kenmerken bij kijkers de verwachte sensatie opriepen.” (regels 44-47) (Deze kenmerken zijn de indicatoren.) – “Van tevoren getrainde derdejaars communicatiestudenten turfden daar per item welke beelden, geluiden, emoties en cameratechnieken passeerden.” (regels 69-73) – “De communicatiestudenten turfden onder meer ongelukken, rampen, branden, criminaliteit, seks en terrorisme.” (regels 91-94) 	<p>1</p> <p>1</p>
5	<p>maximumscore 2</p> <p>Voorbeelden van juiste bezwaren zijn (twee van de volgende):</p> <ul style="list-style-type: none"> – Verschraving van het programma-aanbod: relatief veel verstrooiing en oppervlakkige programma’s. – Kleine maatschappelijke groepen / etnische minderheden krijgen geen of weinig aandacht in televisieprogramma’s. – Minder of geen diepgaande programma’s (documentaires) of programma’s over ‘moeilijke’ onderwerpen. – Adverteerders hebben grote invloed op de programma’s. <p>per juist bezwaar</p>	<p>1</p>
6	<p>maximumscore 2</p> <p>Voorbeelden van juiste regels of voorschriften uit de Mediawet zijn (twee van de volgende):</p> <ul style="list-style-type: none"> – De publieke omroeporganisaties moeten programma’s maken waardoor gezamenlijk een volwaardig programma-aanbod tot stand komt (programma met onderdelen als informatie, cultuur, amusement en educatie). Dit voorkomt dat er alleen programma’s worden uitgezonden met veel verstrooiing of human-interest. – De ledengebonden omroepverenigingen moet een maatschappelijke, culturele, godsdienstige of geestelijke stroming vertegenwoordigen / een eigen identiteit hebben. Dit moet tot uitdrukking komen in hun programma’s. / Programma’s van de omroepverenigingen moeten gericht zijn op de maatschappelijke/ culturele of geestelijke behoeften van die stroming. Dit verhindert dat bepaalde maatschappelijke en religieuze groepen geen ‘stem’ hebben in de media. 	

Vraag	Antwoord	Scores
	<p>– De programmering van de publieke omroepen is in principe onafhankelijk van commerciële invloeden.</p> <p>per juist voorschrift</p>	1
7	<p>maximumscore 3</p> <p>Voorbeeld van een juist antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het publieke en politieke debat wordt steeds meer bepaald door de (technische) mogelijkheden van het medium en de toenemende druk van concurrentie tussen de media en commercie van de media, vooral bij de televisie. • Door de technische mogelijkheden kan de consument kiezen uit een groot media-aanbod. De media staan in een concurrentieverhouding met andere media en moeten de aandacht trekken van de consument. Dat doen ze door een selectie te maken van de meest opvallende nieuwsitems. De media vertonen daarbij een voorkeur voor een politicus die opvallende uitspraken doet of voor een politiek debat dat emotionele beelden, schandalen toont of dat gaat over incidenten en conflicten. De consument moet een keuze maken uit het grote aanbod en hij kiest vaak voor wat zijn aandacht trekt. Dat zijn dus de media met de opvallende (sensationele) berichtgeving. 	1 2
8	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Commerciële zenders zijn gericht op het maken van winst. Het aanbieden van meer sensationeel gerichte nieuwsitems doet naar verwachting de kijkcijfers stijgen, waardoor de inkomsten uit reclame kunnen toenemen • Taak van de publieke omroep is o.a. het zorgen voor kwalitatief hoogwaardige programma's en informatie. Het <i>NOS Journaal</i> dient aan deze publieke taak te voldoen, namelijk het leveren van kwalitatief goede nieuwsvoorziening. (Deze taak verdraagt zich slecht met het tonen van veel sensationele onderwerpen of het op sensationele wijze brengen van onderwerpen) 	1 1
9	<p>maximumscore 2</p> <p>Voorbeelden van een juiste reden zijn (één van de volgende):</p> <ul style="list-style-type: none"> – Een onafhankelijke zendgemachtigde zoals de NOS biedt de beste garantie voor een kwalitatief goede informatievoorziening. Omroepverenigingen vertegenwoordigen een bepaalde maatschappelijke stroming en zullen vanuit die identiteit nieuws selecteren en kleuren. – De NOS kent geen specifieke identiteit / geen leden; de omroepverenigingen wel. De NOS biedt daardoor de garantie voor zo'n objectief mogelijke nieuwsvoorziening. 	

Vraag	Antwoord	Scores
10	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="320 385 1334 577">• met het begrip referentiekader (Het referentiekader is het geheel van ervaringen, kennis, normen, waarden, houdingen, verwachtingen van een persoon, dat van invloed is op de subjectieve waarneming van gebeurtenissen en verschijnselen.) <li data-bbox="320 577 1334 936">• uitleg: Die ervaringen en gevoelens vormen een belangrijk deel van het referentiekader van de kijker. Als er meer aandacht besteed wordt aan de persoonlijke en emotionele kanten van een nieuwsverhaal dan zullen deze kanten eerder aansluiten bij de eigen ervaringen en gevoelens van de kijker. De betekenis van het nieuws komt dan makkelijker over bij de kijker. / Kijkers zullen juist die zaken onthouden die overeenkomen met hun referentiekader, in dit geval emoties en ervaringen 	<p>1</p> <p>1</p>
	of	
	<ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="320 967 1334 999">• met het begrip selectiviteit <li data-bbox="320 999 1334 1496">• uitleg (één van de volgende): <ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="320 1079 1334 1272">– Kijkers pikken niet alles op van wat ze zien. Ze zullen juist die zaken onthouden die overeenkomen met hun referentiekader, in dit geval emoties en ervaringen. Het persoonlijk verhaal over het jongetje in de tekst trekt de aandacht van de kijker en daarmee ook de boodschap van Sarkozy. <li data-bbox="320 1272 1334 1384">– Individuen kunnen niet aan alles aandacht schenken en als iets sensationeel gebracht wordt, trekt dit de aandacht van de kijker (selectieve aandacht). <li data-bbox="320 1384 1334 1496">– Het sensatiegehalte kan er (ook) voor zorgen dat het nieuwsitem beter wordt onthouden (selectief onthouden). 	<p>1</p> <p>1</p>
11	maximumscore 2	
	<p data-bbox="320 1527 1334 1559">Voorbeelden van juiste analysevragen zijn (twee van de volgende):</p> <ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="320 1559 1334 1671">– Kunnen de media nog hun politieke en maatschappelijke functies goed vervullen indien sensatie in televisienieuws toeneemt en moet de overheid deze tendens tegengaan? <li data-bbox="320 1671 1334 1738">– Is het probleem een politiek probleem? Staat het onderwerp op de politieke agenda? <li data-bbox="320 1738 1334 1805">– Vinden politici het zorgelijk dat sensatie in het nieuws op televisie toeneemt? <li data-bbox="320 1805 1334 1872">– Door welke bepalingen in de Mediawet wordt de kwaliteit van het <i>NOS Journaal</i> gegarandeerd? <li data-bbox="320 1872 1334 1939">– Moet er een overheidsregeling komen voor het waarborgen van de kwaliteit van nieuwsrubrieken van commerciële zenders? <li data-bbox="320 1939 1334 2007">– Wat is het belang van nieuws/nieuwsrubrieken in een democratie? <p data-bbox="320 2029 1334 2078">per juiste analysevraag</p>	<p>1</p>